
Rozporządzenie Tymczasowe Krajowej Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 1944 r. o uruchomieniu adwokatury

---

Palestra 38/7-8(439-440), 15-19

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Art. 21.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie: na obszarze Rzeczypospolitej, uwolnionym od okupacji – z dniem ogłoszenia, na pozostałym obszarze – w miarę uwalniania go od okupacji.

Za dzień uwolnienia obszaru województwa od okupacji uważa się dzień,

w którym wojewoda ogłosił w dzienniku wojewódzkim o podjęciu przez siebie jawnej działalności urzędowej.

Delegat na Kraj – Wicepremier:
Klonowski
Ministrowie dla spraw Kraju:
Walkowicz, Traugutt, Opolski

14

ROZPORZĄDZENIE TYMCZASOWE KRAJOWEJ RADY MINISTRÓW
z dnia 1 sierpnia 1944 r.
o uruchomieniu adwokatury.

Na podstawie art. 7 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 kwietnia 1944 r. o tymczasowej organizacji władz na terytorium Rzeczypospolitej (Dz. U. R. P. cz. III Nr 1, poz. 1) zarządza się co następuje:

Art. 1.

1. Uchylone są przepisy prawne władz okupacyjnych, dotyczące ustroju adwokatury oraz wydane na ich podstawie zarządzenia, o ile rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej.

2. Uchylone są również przepisy władz okupacyjnych w przedmiocie prowadzenia zawodowo spraw cudzych.

3. Odpowiednie polskie przepisy prawne, które obowiązywały w dniu 1 września 1939 r. w szczególności prawo o ustroju adwokatury z dnia 4 maja 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 289), stosowane będą ze zmianami, wynikającymi z rozporządzenia niniejszego.

Art. 2.

Organa adwokatury, ustanowione przez władze okupacyjne są rozwiązane.

Art. 3.

Zwołanie walnych zgromadzeń izb adwokackich zarządzi Minister Sprawiedliwości. Do czasu zwołania walnych zgromadzeń uprawnienia ich oznaczone w art. 12 ust. 1 lit. c) i e) prawa o ustroju adwokatury służą Wydziałowi Wykonawczemu Naczelnej Rady Adwokackiej, który też powołuje na ten okres komisje rewizyjne izb, uprawnienia zaś przewidziane w tymże artykule ust. 1 lit. d) służą okręgowym radom adwokackim.

Art. 4

Aż do czasu, który oznaczy Minister Sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej:

1. w skład Naczelnej Rady Adwokackiej wchodzi członkowie:

- a) powołani przez Prezydenta Rzeczypospolitej w liczbie dziewięciu zamiast dwunastu,
- b) wybrani przez walne zgromadzenia izb adwokackich po jednym w zamian trzech z każdej izby,
- c) przybrani w liczbie sześciu przez członków Rady, wymienionych pod lit. a) i b);

15

2) liczbę członków poszczególnych okręgowych rad adwokackich i sądów dyscyplinarnych oznacza Wydział Wykonawczy Naczelnej Rady Adwokackiej.

Art. 5.

1. Pierwsze po wejściu w życie rozporządzenia niniejszego organa samorządu adwokackiego będą utworzone według przepisów ust. 2–8.

2. Minister Sprawiedliwości powoła dziewięciu członków Naczelnej Rady Adwokackiej – spośród adwokatów, którzy kiedykolwiek byli członkami Naczelnej Rady Adwokackiej lub prezydiów okręgowych rad adwokackich, albo sądów dyscyplinarnych i zleci jednemu z nich tymczasowe przewodnictwo do czasu pełnego ukonstytuowania się Naczelnej Rady Adwokackiej.

3. Naczelna Rada Adwokacka w składzie powołanych dziewięciu członków, aż do pełnego ukonstytuowania się, spełnia wszystkie funkcje swoje i Wydziału Wykonawczego, a ponadto niezwłocznie powoła tymczasowych przedstawicieli izb w Naczelnej Radzie Adwokackiej i ich zastępców, po jednym od każdej izby, spośród adwokatów wpisanych na listę danej izby w dniu 1 września 1939 r.; przedstawiciele ci wchodzi do Naczelnej Rady Adwokackiej zamiast wybranych przez walne zgromadzenie izb, a zastępcy przedstawicieli zastępują ich w razie ich nieobecności na posiedzeniu Rady.

4. Przed upływem dwóch miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego Naczelna Rada Adwokacka w składzie członków powołanych przez Ministra Sprawiedliwości oraz przedstawicieli izb, powołanych przez Radę przybierze sześciu członków i dokona

czynności, oznaczonych w art. 37 prawa o ustroju adwokatury.

5. Naczelna Rada Adwokacka w składzie dziewięciu członków mianowanych przez Ministra Sprawiedliwości powoła przede wszystkim dla każdej izby tymczasowego dziekana oraz dwóch zastępców jego spośród adwokatów wpisanych na listę danej izby w dniu 1 września 1939 r.

6. Tymczasowy dziekan korzysta z wszelkich uprawnień dziekana, a nadto spełnia do czasu ukonstytuowania się okręgowej rady adwokackiej wszelkie funkcje rady.

7. Naczelna Rada Adwokacka w pełnym składzie w miarę możliwości przed upływem roku od wejścia w życie rozporządzenia niniejszego powoła pierwsze składy okręgowych rad adwokackich i sądów dyscyplinarnych.

8. Okręgowa rada adwokacka powołana przez Naczelną Radę Adwokacką dokona czynności oznaczonych w art. 23 prawa o ustroju adwokatury, a ponadto wybierze przedstawiciela izby do Naczelnej Rady Adwokackiej oraz jego zastępcę z chwilą dokonania tych czynności wygasają mandaty tymczasowego dziekana, jego zastępców oraz przedstawiciela izby i jego zastępcy powołanych przez Radę Naczelną.

Art. 6.

1. Jedna trzecia część członków Naczelnej Rady Adwokackiej, wymienionych w art. 5 ust. 4 oraz okręgowych rad adwokackich i sądów dyscyplinarnych, wymienionych w art. 5 ust. 7, ustąpi w drodze losowania w dniu 1 grudnia 1945 r., druga, trzecia część – w dniu 1 grudnia 1946 r. wreszcie ostatnia trzecia część – w dniu 1 grudnia 1947 r.

Członkowie Naczelnej Rady Adwokackiej mianowani przez Ministra Sprawiedliwości ustąpią w dniu 1 grudnia 1945 r., a na ich miejsce wstąpi dziewięciu członków, powołanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej.

2. Do odnowienia składu rad okręgowych i sądów dyscyplinarnych w dniu 1 grudnia 1945 r. oraz w następnym sześcioleciu będą miały zastosowanie przepisy art. 162 ust. 4 i 163 prawa o ustroju adwokatury z tym, że wskazane w nich daty ulegają odpowiedniemu przesunięciu.

Art. 7.

Do członków organów samorządu adwokackiego, powołanych i przybranych na podstawie rozporządzenia niniejszego, nie stosuje się przepisu art. 6 ust. 2 prawa o ustroju adwokatury.

Art. 8.

Rzecznicy dyscyplinarni Naczelnej Rady Adwokackiej oraz okręgowych rad adwokackich mogą być powołani przez właściwą radę w liczbie przez nią ustalonej również spoza jej składu spośród adwokatów posiadających kwalifikacje określone w art. 18 ust. 1 lit. a) i b) prawa o ustroju adwokatury a nie sprawujących mandatu do organu ustawowego samorządu adwokackiego. Kadencja rzecznika trwa jeden rok: rzecznik ustępujący może być powołany ponownie.

Art. 9.

Orzeczenia władz okupacyjnych w sprawach dyscyplinarnych tracą moc. Orzeczenia dyscyplinarne sądów dyscyplinarnych, wydane po dniu 1 września 1939 r., tudzież orzeczenia tych sądów, których termin zaskarżenia w dacie tej

nie upłynął, mogą być zaskarżone w terminie 6 miesięcy od dnia uchylecia stanu wojennego na całym obszarze Państwa.

Art. 10.

Okręgowa rada adwokacka może w drodze wyjątku i z ważnych przyczyn:

1. aplikantowi adwokackiemu, wpisanemu na listę przed dniem 1 września 1939 r., skrócić aplikację o okres czasu nie dłuższy od 1 roku, jeśli conajmniej w takim okresie nie mógł on wykonywać czynności aplikanta z powodu wypadków wojennych;
2. zwolnić od egzaminu sądowego osoby, wpisane na listę aplikantów adwokackich podczas okupacji, jeżeli odbyły conajmniej dwuletnią faktyczną aplikację sądową.

Art. 11.

Od egzaminu adwokackiego wolny jest aplikant, który po ukończeniu przepisane terminu aplikacji w czasie okupacji z wynikiem dodatnim egzamin przed komisją egzaminacyjną, utworzoną przez polską radę adwokacką, działającą choćby niejawnie, lub przed inną komisją egzaminacyjną, utworzoną w t. z. dystrykcie warszawskim, krakowskim, lubelskim lub radomskim, jeżeli egzamin odbył się w języku polskim.

Art. 12.

1. Adwokaci narodowości niemieckiej z mocy rozporządzenia niniejszego przestają być adwokatami.
2. Adwokaci innych narodowości zarówno wpisani na listę przed dniem 1 września 1939 r. jak i podczas okupacji, podlegają sprawdzeniu według zasad

i w trybie, które zostaną ustalone odrębnymi przepisami.

3. Do czasu wpisu na listę adwokatów sprawdzonych, adwokatowi nie wolno wykonywać zawodu adwokata, dopóki nie otrzyma na to zezwolenia dziekana.

Art. 13.

1. Zezwoleń na wykonywanie zawodu udziela dziekan, mając na względzie potrzeby ludności i wymiaru sprawiedliwości, według swobodnego uznania, adwokatom, którzy odpowiadają wymaganiom prawa o ustroju adwokatury i co do których nie zachodzą podejrzenia, że swoim zachowaniem się lub działalnością zwłaszcza w okresie okupacji uchybili obowiązkowi obywatela polskiego lub godności stanu adwokackiego, ani też, że ze względu na swoją karalność dyscyplinarną powinni być skreśleni z listy w trybie sprawdzenia, a którzy byli wpisani na listę adwokatów w dniu 1 września 1939 r. lub na terenie, oznaczonym przez okupanta nazwą Generalnej Gubernii, wykonywali zawód adwokacki w chwili ustania okupacji.

2. Adwokaci, którzy nie składali do tychczas ślubowania wobec dziekana powinni przed uzyskaniem zezwolenia na wykonywanie zawodu złożyć takie ślubowanie.

Art. 14.

1. Zezwolenie może być w każdym czasie cofnięte według swobodnego uznania dziekana.

2. Odmowa i cofnięcie zezwolenia nie wymaga uzasadnienia; od decyzji w tych przedmiotach nie ma środka odwoławczego.

Art. 15.

Adwokaci, powołani lub przybrani do organów samorządu adwokackiego, nie potrzebują zezwolenia na wykonywanie zawodu.

Art. 16.

Adwokat może ubiegać się o zezwolenie na wykonywanie zawodu u dziekana tej izby, w której okręgu zawód wykonywał w dniu 1 września 1939 r., albo w której okręgu ostatnio wykonywał zawód po dniu 1 września 1939 r. Tymczasowe dopuszczenie do wykonywania zawodu może nastąpić także na obszarze innej izby, lecz dopiero po uzyskaniu uprzednio opinii dziekana tej izby, w której adwokat ostatnio wykonywał zawód.

Art. 17.

1. Kierownik wchodzi do rady osobiście. Odpowiednio do aplikantów adwokackich; zezwolenie na zastępowanie patrona w sądach i urzędach może być udzielone tylko aplikantowi, którego patron uzyskał zezwolenie na wykonywanie zawodu adwokackiego.

2. Rada adwokacka oceni według swojego uznania, czy i w jakim zakresie aplikacja odbyta przez aplikanta adwokackiego w okresie okupacji u adwokata, któremu odmówiono zezwolenia na wykonywanie zawodu w myśl art. 13 zalicza się do okresu aplikacji adwokackiej.

Art. 18.

Wykonywanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 19.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie: na obszarze Rzeczypospolitej,

uwolnionym od okupacji – z dniem ogłoszenia, na pozostałym obszarze – w miarę uwalniania go od okupacji. Za dzień uwolnienia obszaru województwa od okupacji uważa się dzień, w którym wojewoda ogłosił w dzienniku wojewó-

dzkim o podjęciu przez siebie jawnej działalności urzędowej.

Delegat na Kraj - Wicepremier:

Klonowski

Ministrowie dla spraw Kraju:

Walkowicz, Traugutt, Opolski